

Z A K O N

O NACIONALNOM DNK REGISTRU

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uspostavljanje i sadržina nacionalnog DNK registra rezultata forenzičko-genetičke analize dezoksiribonukleinske kiseline (u daljem tekstu: Registar) za potrebe krivičnog postupka, utvrđivanja identiteta nestalih ili nepoznatih lica i leševa, delova tela, kao i obrada podataka dobijenih forenzičko-genetičkom analizom i druga pitanja od značaja za vođenje Registra.

Značenje izraza

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu ili u propisima koji iz njega proizilaze, imaju sledeće značenje:

1) **DNK analiza, odnosno analiza dezoksiribonukleinske kiseline**, u smislu ovog zakona, jeste forenzičko-genetička analiza biološkog materijala, izvršena za potrebe krivičnog postupka ili postupka utvrđivanja identiteta, kojom se dobijaju DNK profili, koji se unose u Registar;

2) **lokus** je određeni specifični deo molekula DNK;

3) **alel** je varijanta određenog lokusa;

4) **DNK profil** je podatak koji predstavlja rezultat DNK analize. Jedinstveni DNK profil je DNK profil utvrđen analizom nespornog ili spornog biološkog uzorka poreklom od jedne osobe. Mešani DNK profil je DNK profil utvrđen analizom biološkog uzorka poreklom od više od jedne osobe;

5) **Evropski standardni set (ESS)** označava međunarodno usvojeni skup lokusa;

6) **interpolov standardni set lokusa (ISSOL)** je međunarodno usvojeni skup lokusa koji koristi Interpol;

7) **biološki uzorak**, u smislu ovog zakona, je svaki biološki materijal humanog porekla, koji se može dovesti u vezu sa krivičnim delom ili uzorak uzet u cilju utvrđivanja identiteta, na kojem se može izvršiti odgovarajuća DNK analiza;

8) **nesporni biološki uzorak** je biološki materijal uzet od lica ili leša kome je prethodno utvrđen identitet;

9) **sporni biološki uzorak** je biološki materijal nepoznatog porekla.

Upotreba rodno osetljivog jezika

Član 3.

Svi izrazi u ovom zakonu imaju jednako rodno značenje, bez obzira da li se koriste u muškom ili ženskom rodu i odnose se podjednako i na ženski i na muški rod.

Uspostavljanje, vođenje, cilj i svrha uspostavljanja Registra

Član 4.

Registar vodi ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove preko nadležne forenzičke službe (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ministarstvo je odgovorno za tačnost podataka iz Registra.

Registar se uspostavlja za potrebe vođenja krivičnog postupka i utvrđivanja identiteta nestalih ili nepoznatih lica i leševa i delova tela.

Podaci iz Registra mogu se obrađivati samo na način da bi se postigla svrha obrade za koju su podaci prikupljeni, odnosno nije dozvoljena obrada podataka na osnovu koje se mogu ustanoviti fizičke, biohemijske, fiziološke ili psihološke karakteristike, odnosno specifične nasledne osobine.

Ažuriranje i brisanje, rokovi čuvanja i mere zaštite podataka u Registru, propisani su posebnim zakonom kojim se uređuju evidencije i obrada podataka u oblasti unutrašnjih poslova.

Podaci iz Registra mogu se razmenjivati i prenositi međunarodnim organizacijama, odnosno državama, u skladu sa ovim i drugim zakonom.

Sadržina Registra

Član 5.

Registar sadrži:

- 1) Bazu DNK profila utvrđenih iz nespornih bioloških uzoraka;
- 2) Bazu DNK profila utvrđenih iz spornih bioloških uzoraka;
- 3) Baza DNK profila utvrđenih u krivičnim postupcima dostavljenih iz svih DNK laboratorija iz Republike Srbije.

Baza DNK profila utvrđenih iz nespornih bioloških uzoraka sadrži:

- 1) Zbirka DNK profila lica nad kojima je izvršena forenzička registracija;
- 2) Zbirka DNK profila lica kojima je sud odlukom o izricanju krivične sankcije odredio uzimanje uzorka;
- 3) Zbirka DNK profila lica osuđenih za krivična dela određena u zakonu kojim se uređuju posebne mere za sprečavanje vršenja krivičnih dela protiv polne slobode prema maloletnim licima;
- 4) Zbirka DNK profila koji su dostavljeni od strane nadležnih organa u okviru međunarodne policijske ili pravosudne saradnje;
- 5) Zbirka DNK profila utvrđenih radi eliminacije sumnje.

Baza DNK profila utvrđenih iz spornih bioloških uzoraka sadrži:

- 1) Zbirka jedinstvenih DNK profila lica kojima se utvrđuje identitet, kao i DNK profila drugih lica dostavljenih u svrhu njihove identifikacije;
- 2) Zbirka jedinstvenih DNK profila leševa kojima se utvrđuje identitet;
- 3) Zbirka jedinstvenih DNK profila koji su dobijeni iz spornih bioloških uzoraka;
- 4) Zbirka DNK profila koji su dostavljeni od strane nadležnih organa u okviru međunarodne policijske ili pravosudne saradnje;
- 5) Zbirka mešanih DNK profila.

Baza DNK profila utvrđenih u krivičnim postupcima dostavljenih iz svih DNK laboratorija iz Republike Srbije sadrži:

- 1) Zbirku registrovanih DNK laboratorija koja sadrži: naziv laboratorije, adresu, podatke za kontakt i podatke o akreditaciji;
- 2) Zbirku utvrđenih DNK profila iz nespornih bioloških uzoraka u trenutku dostavljanja podataka u Registar;
- 3) Zbirku utvrđenih jedinstvenih DNK profila iz spornih bioloških uzoraka u trenutku dostavljanja podataka u Registar.

Svaka pojedinačna zbirka sadrži svoju posebnu evidenciju identifikacionih podataka, koja sadrži: DNK profil, ime, prezime (prethodno prezime), ime roditelja, datum i mesto rođenja i jedinstveni matični broj građana, oznaku predmeta organa koji vodi postupak i laboratorijski delovodni broj, podatke o poreklu uzorka, ime tehničara i analitičara koji su radili sa biološkim uzorkom iz koga je dobijen DNK profil i naziv i sedište laboratorije koja je izvršila analizu.

Prikupljanje rezultata DNK analize

Član 6.

Laboratorija koja je po naredbi organa postupka izvršila DNK analizu, dužna je da, istovremeno sa dostavljanjem zapisnika o veštačenju organu postupka, dostavi utvrđene DNK profile i raspoložive identifikacione podatke Ministarstvu, radi unosa u Registar.

U slučaju uzimanja nespornog biološkog uzorka za potrebe vršenja DNK analize u okviru krivičnog postupka, jedan primerak nespornog uzorka (bukalni bris) obavezno se dostavlja Ministarstvu, ako navedenu analizu obavlja neakreditovana DNK laboratorija u skladu sa standardom SRPS ISO/IEC 17025:2006 ili odgovarajućem standardu po kom se akredituju forenzičke laboratorije, a radi tačnosti podataka koji se unose u Registar.

Podaci o akreditovanim DNK laboratorijama u Republici Srbiji dostupni su javnosti u okviru registra koje vodi nadležno telo Republike Srbije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje akreditacija.

Laboratorija iz stava 2. ovog člana će, ako nije moguće uzeti bukalni bris u smislu stava 2. ovog člana, Ministarstvu dostaviti krv ili drugi biološki materijal lica koji je podoban za DNK analizu.

Upoređivanje DNK profila

Član 7.

Nadležni organ postupka za potrebe vođenja krivičnog postupka može zahtevati pretraživanje Registra radi upoređivanja DNK profila dobijenog DNK analizom, sa podacima koji se već nalaze u Registru, bez odlaganja.

Zahtev se dostavlja u pismenom obliku, a izuzetno usmeno, uz obavezu naknadnog dostavljanja pisanog zahteva.

Čuvanje podataka u Registru

Član 8.

Čuvanje podataka u Registru vrši se u elektronskom obliku, primenom informaciono-komunikacionih tehnologija.

Čuvanje podataka u Registru vrši se uz primenu odgovarajućih fizičkih i tehničkih mera zaštite.

Pristup podacima u Registru dozvoljen je samo ovlašćenim licima forenzičke službe Ministarstva, primenjujući mere iz stava 2. ovog člana.

Podaci iz Registra arhiviraju se na način koji obezbeđuje visoku dostupnost podacima uz obezbeđenje podataka od gubitka i oštećenja.

Svaka obrada podataka u Registru evidentira se u posebnoj evidenciji koja sadrži: ime, prezime i jedinstveni matični broj lica koje vrši obradu, datum i vreme obrade, vrstu obrade i predmet obrade.

Nadzor

Član 9.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Rok za uspostavljanje Registra i donošenje podzakonskog akta

Član 10.

Registar će se uspostaviti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Sve DNK laboratorije na teritoriji Republike Srbije su u obavezi da dostave Ministarstvu u elektronskoj formi DNK profile i identifikacione podatke koji su dobijeni za potrebe krivičnog postupka, utvrđivanja identiteta nestalih ili nepoznatih lica i leševa, kao i delova tela, kojima raspolažu na dan stupanja na snagu ovog zakona, a najkasnije u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Način vođenja Registra i bliže uslove za razmenu i prenošenje podataka iz Registra propisuje Vlada, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 11.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u čl. 42. i 97. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Prema Nacionalnom programu za integraciju u Evropsku uniju (NPI), koji je donela Vlada Republike Srbije 2008. godine, u okviru policijske saradnje i borbe protiv organizovanog kriminala, str. 619, među kratkoročnim prioritetima predviđeno je formiranje nacionalne DNK baze podataka, a takođe, između ostalog i omogućavanje uslova za poštovanje standarda Interpola. I Interpol i Evropol su usvojile standarde postupanja u razmeni DNK podataka i oni su od 2010. godine isti (12 markera pomenutih u ovom zakonu, koji se zasnivaju na saradnji i istraživanjima Evropske mreže naučnih forenzičkih instituta - ENFSI). Sa druge strane, Nacionalni kriminalističko-tehnički centar, Uprave kriminalističke policije, u Direkciji policije, MUP Republike Srbije, tesno saraduje sa ENFSI – jem i punopravni je član te mreže još od 2009. godine. Jedan od inicijatora programa usvajanja standarda ISO 17025, u programu EMFA 2 je upravo ova visokocenjena međunarodna organizacija i MUP Republike Srbije je, u skladu sa važećim odlukama ministra unutrašnjih poslova, uspešno završio akreditaciju DNK laboratorije. U isto vreme, ova unutrašnja organizaciona jedinica MUP već vodi određene evidencije na osnovu Zakona o policiji i vlasnik je prestižnih GEDNAP sertifikata za koje apliciraju svi forenzički centri u svetu, ne samo u Evropi, tako da kao referentna laboratorija, ima jednake tehničke kapacitete evropskim i svetskim, i već ima potrebne minimalne kapacitete za sprovođenje ovog zakona neophodna su minimalna poboljšanja materijalnih i ljudskih resursa za puno sprovođenje, ali je najvažnije da osnova za to već postoji, i to na operativnom nivou.

Uvođenje biološkog veštačenja metodom DNK analiza u policijsku, tužilačku i sudsku praksu pruža neograničene mogućnosti za otkrivanje nepoznatih izvršilaca krivičnih dela uz istovremenu mogućnost eliminisanja pojedinih osumnjičenih kao izvršilaca krivičnih dela. Ova metoda koristi se i radi utvrđivanja identiteta nepoznatih, nestalih osoba i identifikacije leševa.

Rezultati koji su do sada dobijeni tom vrstom veštačenja i koji se čuvaju u „internim bazama podataka” pojedinih laboratorija poslužili su kao osnov za rasvetljavanje pojedinih teških krivičnih dela u kojima je izvršilac bio nepoznat u vreme kada je biološki materijal dostavljen na veštačenje u te laboratorije.

Prema podacima Interpola, objavljenim još u 2003. godini, 26 zemalja u Evropi ima operativne DNK baze podataka. Stoga, smatramo da je neophodno da i naša zemlja kao članica Saveta Evrope, na putu uključivanja u Evropsku Uniju, stvori zakonske uslove za vođenje DNK registra. Jedan od razloga za donošenje ovog zakona sadržan je i u potrebi jedinstvene borbe protiv terorizma i organizovanog kriminala u kojoj učestvuje i naša zemlja.

Pri izradi Predloga zakona sagledana je Preporuka br. (92) 1 Saveta Evrope o zaštiti genetičke privatnosti. Takođe, odredbe Predloga zakona usaglašene su i sa međunarodnim dokumentima koje je ratifikovala naša zemlja, kao što je Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Primena ove metode višestruko povećava mogućnost otkrivanja i dokazivanja krivičnih dela teških slučajeva silovanja sa ubistvom žrtve koja u konkretnim okolnostima drugim merama nisu mogla biti otkrivena i dokazana. Metoda se pokazala i veoma efikasnom pri razjašnjavanju ostalih krivičnih dela (ubistva,

razbojništva, provalne krađe, bega vozača s mesta saobraćajne nesreće itd.) kod kojih dolazi do prenosa biološkog materijala sa počinioca na žrtvu, odnosno sa žrtve na počinioca, čime se dokazuje kontakt između dve osobe, ili je pak utvrđen prenos biološkog materijala sa počinioca (ili žrtve) na mesto nesreće ili sa mesta nesreće na počinioca ili žrtvu, čime se dokazuje prisustvo neke od tih osoba na određenom mestu, ili je došlo do prenosa bioloških materijala sa osobe (izvršioca ili žrtve) na određene predmete koji su korišćeni prilikom izvršenja krivičnog dela.

DNK dokaz pokazao se veoma korisnim ne samo pri razjašnjavanju pojedinačnih, već i prilikom dokazivanja serijskih krivičnih dela kod kojih je dolazilo do ostavljanja bioloških tragova. DNK veštačenjem može se nesumnjivo dokazivati prisustvo iste osobe (tj. osumnjičenog) na više mesta ili pak njeno učešće u izvršenju većeg broja krivičnih dela.

Uvođenjem u kriminalističku praksu kompjuterizovanih baza DNK profila registrovanih i nepoznatih učinilaca krivičnih dela, mogućnost povezivanja jedne osobe sa izvršenjem većeg broja krivičnih dela višestruko se povećava.

DNK veštačenja bioloških materijala nisu samo značajna za otkrivanje i dokazivanje učešća određene osobe pri izvršenju krivičnog dela, već i za eliminaciju nevino osumnjičenih, te za identifikovanje nepoznatih osoba i leševa (nakon krivičnih dela, pojedinačnih ili masovnih nesreća, prirodnih katastrofa, slučajeva prikrivanja identiteta itd).

Savremene metode DNK identifikacije osoba veoma su osetljive, tako da je za veštačenje dovoljna minimalna količina biološkog materijala, koja čak i nije vidljiva pod uobičajenim uslovima posmatranja.

Kao što ne postoje dve osobe koje imaju isti otisak prsta, tako ne postoje ni dve osobe koje imaju isti genetski profil sem u slučaju jednojajčanih blizanaca. Identifikacija osoba na osnovu DNK veštačenja smatra se najefikasnijom tehnikom identifikacije osoba, tj. osumnjičenih, na osnovu biološkog materijala koji je ostao na mestu izvršenja i nezamenjiva je pri rasvetljavanju i dokazivanju nasilničkih (npr. seksualnih) krivičnih dela. Metoda je apsolutno pouzdana pri eliminaciji nevinih osoba i veoma sigurna pri pozitivnoj identifikaciji izvršilaca.

Na osnovu DNK analize mogu se identifikovati i životinje (npr. slučajevi ugriza psa), kao i biljke (npr. upoređivanje biljne vegetacije sa odećom osumnjičenog, odnosno optuženog i mesta nesreće), što je još jedna mogućnost za uspešnije rasvetljavanje krivičnih dela.

Posmatrano sa aspekta tereta dokazivanja u krivičnim stvarima, DNK dokaz ima snagu, prema kojoj mogućnost drugačijeg tumačenja ostaje izvan razumne sumnje. Do sada nije zabeležen slučaj u svetu da dve osobe (koje nisu jednojajčani blizanci) imaju isti DNK profil.

Uvođenjem u kriminalističku praksu elektronske baze podataka DNK profila, značajno se povećava mogućnost povezivanja počinioca sa izvršenjem krivičnog dela, dok će osnivanje baze podataka DNK profila doprineti skraćanju trajanja i smanjenju troškova krivičnog postupka.

Delatnost Ministarstva unutrašnjih poslova uređena je Zakonom o ministarstvima i Zakonom o policiji. U poslednjem pomenutom zakonu je i naznačeno da policija vodi ove vrste evidencija, dok je u Zakoniku o krivičnom postupku naznačeno – procesno – kako to uraditi.

Jednostavno rečeno, donošenjem ovog zakona na jednom mestu bi se sabirali podaci o svim materijalnim tragovima koji sadrže DNK, koji su analizirani u raznim sudskim postupcima, a služili bi za formiranje jedinstvene nacionalne baze podataka. To znači da bi se podaci ove vrste praktično sakupljali u registru, u zavisnosti od slučajeva u kojima se DNK analiza koristi. Sa druge strane, međunarodna zajednica, a posebno EU, Interpol, Evropol insistiraju na ujednačenoj praksi kako bi se efikasno mogli razmenjivati podaci u skladu sa zakonima i međunarodnim sporazumima i ugovorima.

Pored toga, veliki broj država u Evropi i svetu ima operativne DNK baze podataka i vrše razmenu podataka u skladu sa važećim propisima, što je od velikog značaja u borbi protiv terorizma i organizovanog kriminala.

Donošenje ovog zakona je izraz savremenih potreba koje vode ostvarivanju dva značajna cilja. Prvi je stvaranje normativne osnove za efikasniji i ekonomičniji krivični postupak; drugi je obezbeđivanje potpune zaštite ljudskih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom i međunarodnim aktima.

U izradi ovog zakona sagledana su rešenja zastupljena u uporednom zakonodavstvu ili pripremnim aktima pojedinih evropskih zemalja i zemalja iz okruženja (Republika Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora). Vodio se računa o usklađenosti odredaba ovog zakona sa odredbama Krivičnog zakona, Zakona o krivičnom postupku i zakona koji regulišu zaštitu podataka o ličnosti, sa jedne, kao i sa evropskim pravnim tekovinama, sa druge strane.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona definisan je predmet zakona.

Članom 2. Predloga zakona uređeno je značenje izraza i pojmova upotrebljenih u ovom predlogu zakona.

Članom 3. Predloga zakona definisana je upotreba rodno osetljivog jezika.

Članom 4. Predloga zakona uređeno je uspostavljanje, vođenje, cilj i svrha uspostavljanja nacionalnog DNK registra.

Članom 5. Predloga zakona uređena je sadržina registra.

Članom 6. Predloga zakona uređeno je pitanje prikupljanja rezultata DNK analize.

Članom 7. Predloga zakona definisano je upoređivanje DNK profila.

Članom 8. Predloga zakona uređeno je čuvanje podataka u Registru.

Članom 9. Predloga zakona uređeno je pitanje nadzora nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Članom 10. Predloga zakona utvrđen je rok za uspostavljanje Registra, kao i rok za donošenje podzakonskog akta.

Članom 11. Predloga zakona propisano je stupanje na snagu ovog zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

1. Određivanje problema koje zakon treba da reši

Zakonom treba da se uspostavi nacionalni DNK registar, za potrebe vođenja krivičnog postupka i rasvetljavanja krivičnih dela, utvrđivanja identiteta nestalih ili nepoznatih lica i leševa, delova tela, kao i obrada podataka dobijenih forenzičko-genetičkim analizama.

2. Ciljevi koji se donošenjem zakona postižu

Primarni cilj koji se postiže donošenjem zakona je uspostavljanje jedinstvene DNK baze za potrebe vođenja krivičnog postupka, dok je sekundarni cilj - razmena podataka iz DNK baze, u skladu sa domaćim i međunarodnim pravnim normama. Prema važećem domaćem zakonodavstvu (posebno Zakoniku o krivičnom postupku i Zakonu o sudskim veštacima), organ postupka može u krivičnoj stvari dati naredbu za DNK veštačenje kako državnom organu, tako i drugim ustanovama, pravnim i fizičkim licima. U tom smislu, izvršene DNK analize i njihovi rezultati su u rukama pojedinačnih DNK laboratorija i organa postupka, tako da u ovom trenutku ne postoji sistematizovana zbirka ovih podataka. Često se veštačenja nespornih uzoraka mogu ponavljati, što je povezano sa velikim troškovima i poskupljivanjem samog krivičnog postupka, koji direktno utiču na budžet Republike Srbije.

Sa druge strane, potrebno je uspostaviti bazu koja će omogućiti međunarodnu razmenu ovih podataka u iste svrhe, što je i zahtev koji proizilazi iz Poglavlja 24 u pregovorima sa EU.

Sistematizacijom DNK podataka, zakonski propisanom procedurom pribavljanja i čuvanja ovih podataka na jednom mestu, kao i kontrolom obrade istih od strane nadležnih državnih organa, utvrđeni i identifikovani problemi treba da se reše. Nakon sistematizacije podataka, Republika Srbija će biti spremna i za međunarodnu razmenu, predviđenu evropskim zakonodavstvom i brojnim međunarodnim sporazumima čiji je potpisnik Republika Srbija.

Usvajanje dostignutih tehničkih standarda na međunarodnom planu, učiniće da se i na domaćem planu metodologija postupanja ne razlikuje, što je veoma važno za krivični postupak u bilo kojoj zemlji i za priznavanje takvih rezultata kao materijalnih dokaza.

3. Da li su razmatrane mogućnosti rešavanja problema bez donošenja akta

S tehničkog aspekta mogućnost razmene ovakvih podataka mogla bi se realizovati pomoću odgovarajuće informatičke infrastrukture tako da DNK laboratorije sa teritorije Republike Srbije dostavljaju podatke - rezultate DNK analiza zainteresovanim licima i državama.

Međutim, Vlada, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova je potpisnik određenih međunarodnih sporazuma, koji su potvrđeni u Narodnoj skupštini, tako da MUP ima određene obaveze prema drugim zemljama i međunarodnim organizacijama koje proističu iz navedenih sporazuma, dok druge DNK laboratorije (kako privatne, tako i one u okviru određenih institucija i ustanova) nemaju.

Takođe, propisi EU koji spadaju u sekundarno, tj. obavezujuće zakonodavstvo nameću obavezu državama članicama da uspostave jedinstvenu nacionalnu bazu DNK podataka i omoguće automatsku razmenu ovih podataka uz maksimalnu zaštitu ličnih podataka.

S tim u vezi, a uvidom u zakonodavnu praksu brojnih evropskih država (članica i onih država koje pretenduju da postanu članice EU) predmetno pitanje je rešeno donošenjem posebnog zakona kojim je uređena ova oblast.

4. Zašto je donošenje zakona najbolji način za rešavanje problema?

U skladu sa napred navedenim, postoje obavezujuće odredbe evropskih propisa koji nas obavezuju da raspoloživim instrumentima transponujemo, odnosno ugradimo odredbe tih propisa u pravni sistem Republike Srbije.

Imajući u vidu da odredbe koje regulišu pitanje DNK baze podataka i obrade ovih podataka nedostaju u našoj pravnoj regulativi, ovaj zakon predstavlja najbolje rešenje konkretnog pitanja.

5. Na koga i kako će najverovatnije uticati rešenja u Zakonu?

Zakonska rešenja će uticati na kvalitet krivičnog postupka u smislu dostupne jedinstvene baze DNK podataka za potrebe dokaznih radnji u postupku, ali i provere, odnosno upoređivanja rezultata veštačenja.

Predložena zakonska rešenja će uticati na sve građane Republike Srbije, u smislu većeg procenta rasvetljavanja krivičnih dela i kažnjavanja počinitelaca istih, a samim tim i većeg stepena bezbednosti i sigurnosti građana. DNK analize u laboratorijama se i dalje rade po ustaljenim principima u skladu sa naredbama organa postupka. Laboratorija, odnosno veštak koga odredi organ postupka u svojoj naredbi, izvršiće DNK analizu u skladu sa drugim zakonom koji uređuje krivični postupak.

DNK laboratorije (one koju su u okviru državnih organa, ustanova i pravna ili fizička lica u privatnoj svojini) će biti u obavezi da rezultate izvršenih DNK analiza dostavljaju, kako organu postupka, tako i forenzičkoj službi ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, koje će biti nadležno za uspostavljanje i vođenje jedinstvene nacionalne DNK baze, čije se uspostavljanje i ostala relevantna pitanja uređuju ovim zakonom.

Važno je pomenuti i finansijski aspekt donošenja ovog zakona, u smislu njegove pozitivne implikacije na budžet Republike Srbije. Naime, smanjiće se troškovi sudskih postupaka, što će sa jedne strane uticati na budžet države, a sa druge i na smanjenje troškova osuđenih lica za izvršena nepotrebna veštačenja koja su često duplirana.

U nacionalnom DNK registru će se nalaziti podaci podobni za komparaciju sa drugim zemljama i međunarodnim organizacijama kao što su npr. Interpol i Europol.

Takođe, formiranje evropske zbirke u drugom koraku će biti omogućeno, kao i automatska obrada ovih podataka po pristupanju EU i usvajanju Prumskog sporazuma u prekograničnoj saradnji, borbi protiv organizovanog kriminala i borbi protiv terorizma.

6. Kakve troškove će primena zakona izazvati građanima i privredi, a naročito malim i srednjim preduzećima?

Najveće ulaganje podrazumeva obezbeđivanje adekvatne informatičke infrastrukture u kojoj će biti pohranjena nacionalna dnk baza podataka. Sredstva za uspostavljanje ove baze obezbeđena su iz projekata, tako da za sprovođenje zakona nije potrebno obezbediti sredstva iz budžeta Republike Srbije.

Određena ulaganja podrazumevaju edukaciju i pisanje procedura, što prevashodno ima uticaj na vremenski okvir i ljudske resurse.

Zakon ne proizvodi finansijske troškove građanima i privredi.

7. Da li pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Imajući u vidu napred navedeno, nema potrebe za posebnim obrazloženjem.

8. Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata i tržišna konkurencija?

/

9. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

U periodu od 19.10. do 10.11.2016. godine sprovedena je javna rasprava o navedenom nacrtu zakona, koja je realizovana kroz nekoliko okruglih stolova u gradovima u Republici Srbiji (Beograd, Niš i Novi Sad).

Učesnici javne rasprave bili su: predstavnici DNK laboratorija koje se bave forenzičkom DNK analizom, predstavnici pravosudnih organa, predstavnici Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, kao i mnogi zainteresovani policijski službenici, naročito oni koji se bave poslovima u oblasti kriminalističke tehnike.

Takođe, Nacrt zakona je istom periodu bio dostupan zainteresovanoj javnosti na zvaničnoj internet stranici Ministarstva unutrašnjih poslova i na portalu e-uprave. Nakon okončane javne rasprave, kvalitetne primedbe i sugestije stručne javnosti ugrađene su u finalni tekst Nacrta zakona.

Najznačajnije primedbe, predlozi i sugestije koje su iznete tokom javne rasprave su: obaveza akreditacije drugih DNK laboratorija u RS, u smislu predviđenih kratkih rokova za akreditaciju i troškova iste; potreba za tačnim definisanjem mešanih DNK profila koji bi se unosili u nacionalni DNK registar; pitanje unosa DNK profila spornih tragova koji su utvrđeni pre početka rada na Nacrtu zakona o nacionalom DNK registru, a koji nemaju Evropski standardni set lokusa; poboljšanje kvaliteta prilikom izuzimanja i dostavljanja bioloških tragova sa lica mesta i očuvanje lica mesta kao o bitnom preduslovu za tačne i kvalitetne rezultate DNK analize.

10. Koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se postiglo ono što se zakonom predviđa?

Ministar unutrašnjih poslova će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona doneti podzakonski propis kojim će se bliže urediti način vođenja nacionalnog DNK registra.

Ovim podzakonskim propisom će u potpunosti biti ugrađeni relevantni obavezujući propisi EU i omogućeno potpuno funkcionisanje DNK nacionalne baze podataka, planirano u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Navedeni rok je predviđen shodno realizaciji projekta na osnovu kojeg je obezbeđena tehnička oprema za uspostavljanje registra.

Što se tiče institucionalno upravljačkih mera i aktivnosti, nije potrebno menjati organizacionu strukturu organa, a eventualna potreba za povećanjem broja zaposlenih na poslovima vezanim za vođenje nacionalnog DNK registra će naknadno biti, ukoliko raspoloživa sredstva to budu dozvoljavala, iskazana i realizovana.

Neregulatorne mere, odnosno plan potrebnih obuka zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova u ovom trenutku ne postoji. Imajući u vidu poslove koje trenutno obavljaju stručna lica u organizacionoj jedinici Ministarstva nadležnoj za nacionalno-kriminalističke poslove, koja će ujedno biti nadležna za vođenje nacionalnog DNK registra, posebne obuke neće ni biti potrebne.

Za ex-post analizu biće korišćeni sledeći parametri: količina podataka raspoloživih u nacionalnoj DNK bazi (dostavljenih od strane drugih DNK laboratorija i kolektovanih na druge načine), vremenski okvir realizacije ovih aktivnosti, broj rasvetljenih krivičnih dela i okončanih krivičnih postupaka upotrebom podataka iz nacionalne DNK baze.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa - Vlada

Obrađivač: Ministarstvo unutrašnjih poslova

2. Naziv propisa

Predlog zakona o nacionalnom DNK registru

Draft Law on National DNA Database

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum),

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa

VII Pravosuđe, sloboda i bezbednost, član 86 – Sprečavanje i borba protiv organizovanog kriminala i ostalih nezakonitih aktivnosti

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma**v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma**

/

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije

Poglavlje 3 – Sposobnost preuzimanja obaveza iz članstva u EU, u potpoglavlju 3.24. Pravda, sloboda i bezbednost, potpoglavlju 3.24.6. Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije**a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima**

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava EU i ocena usklađenosti sa njima

Odluka Saveta 2008/615/JHA o jačanju prekogranične saradnje, posebno u suzbijanju terorizma i prekograničnog kriminala i Odluka Saveta 2008/616/JHA o izvršenju Odluke Saveta 2008/615/JHA, Rezolucija Saveta od 9.06.1997. godine o razmeni DNK rezultata (OJ C 193 of 24 June 1997), 32001G0703(01)), Rezolucija Saveta od 30.11.2009. godine o razmeni DNK rezultata (OJ C 296 of 5 December 2009), 32001G0703(01), Okvirna odluka 2008/977/JHA o zaštiti ličnih podataka zamenjena Direktivom EU 2016/680 o zaštiti pojedinca u vezi sa obradom ličnih podataka od strane nadležnih tela u svrhu sprečavanja, istrage, otkrivanja ili izvršenja krivičnih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka, koja će početi da se primenjuje od maja 2018. godine – potpuna usklađenost je predviđena donošenjem podzakonskog akta koji donosi ministar u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

v) Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima

-

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

Potpuna usklađenost u ovoj oblasti postići će se donošenjem podzakonskog akta

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije

1 godina, odnosno to je rok za donošenje podzakonskog propisa kojim će se postići potpuna usaglašenost sa EU propisima

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Tabela usklađenosti za Predlog zakona o nacionalnom DNK registru nije popunjena, zato što je potpuna usaglašenost sa sekundarnim izvorima prava EU predviđena donošenjem podzakonskog propisa i to u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Tom prilikom biće izrađena tabela usklađenosti, sa prikazom transponovanih odredaba koja će biti dostavljena Evropskoj komisiji. Napominjemo da je i samim Predlogom zakona pored zahteva za uspostavljanje nacionalne DNK baze, predviđena i međunarodna automatska razmena podataka iz ove baze, što su osnovni zahtevi koje postavljaju obavezujući propisi iz ove oblasti.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Ne

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

/